

บันทึก

เรื่อง ความหมายของคำว่า “สมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์”

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) ได้มีหนังสือที่ นร ๐๑๑๔(สร๘)พิเศษ/๘๖๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยสมาคมวิชาชีพจำนวน ๑๑ สมาคม ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ คัดค้านการเลือกผู้แทนสมาคมวิชาชีพเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ และขอให้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความคำว่า “สมาคมวิชาชีพ” ตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว

ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ส่วนที่ ๑๓๐๒/๘๐๑๖ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการประชุมคัดเลือกผู้แทนสมาคมวิชาชีพดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ นั้น ผลการคัดเลือกปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกได้แก่ (๑) พลตรีสุนทร โสภณศิริ จากสมาคมผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์ (๒) นายกิตติภัทร์ รุ่งธนเกียรติ จากสมาคมผู้ประกอบการสื่อโฆษณาวิทยุ (๓) นางจันทรรักษ์ ศิริตัน จากสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศน์ และ (๔) นายสมมาตร สถิตย์เสถียร จากสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง รักษาดินแดน สำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวัตถุประสงค์และสมาชิกของสมาคมทั้ง ๔ สมาคมดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งสมาคมอื่นๆ ที่เข้าร่วมการคัดเลือกกันเอง เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ นั้น ว่ามีลักษณะเป็นสมาคมวิชาชีพหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกองทัพบก เลขาธิการสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว ความปรากฏว่า ปัญหาในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการที่มาตรา ๔๐^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการ

^๑ มาตรา ๔๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต่อมาก็ได้มีการตรากฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๐ ดังกล่าว คือ พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยได้บัญญัติให้มี “คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ” หรือ กสช. เป็นองค์กรทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

สำหรับที่มาของ กสช. นั้น มาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการสรรหาขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวน ๑๗ คน เพื่อทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็น กสช. โดยใน (๓) ของมาตรา ๙ นี้ได้บัญญัติให้กรรมการสรรหาส่วนหนึ่งมาจากผู้แทนสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่เป็นนิติบุคคล สมาคมละ ๑ คน คัดเลือกกันเองให้เหลือ ๔ คน และให้สำนักงาน กสช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการ โดยในวาระเริ่มแรกนี้ มาตรา ๗๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งกำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของรัฐสภา และให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหา

^๒ มาตรา ๙ ในการแต่งตั้งกรรมการ ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเจ็ดคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็นกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ วารสารศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาดังกล่าว สถาบันละหนึ่งคน คัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

(๓) ผู้แทนสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่เป็นนิติบุคคล สมาคมละหนึ่งคน คัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านสื่อสารมวลชน หรือใช้สื่อสารมวลชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ องค์กรละหนึ่งคน คัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการสรรหาและคัดเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่ง เป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

ให้สำนักงาน กสช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการ

^๓ มาตรา ๗๕ ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของรัฐสภา

ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการตามวรรคหนึ่ง

และคัดเลือก กสช.

ในชั้นที่ร่างพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว และอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เชิญชวนให้สมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่เป็นนิติบุคคล แต่งตั้งผู้แทนและแจ้งให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบ เพื่อดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกกันเองต่อไป ซึ่งต่อมาได้มีการออกประกาศเชิญชวนในเรื่องดังกล่าวนี้ตามมาอีก ๒ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยในประกาศฉบับที่ ๓ ได้ระบุให้สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ แจ้งการแต่งตั้งผู้แทนไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

หลังจากครบกำหนดการรับแจ้งรายชื่อผู้แทนสมาคมวิชาชีพตามประกาศสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีสมาคมวิชาชีพแจ้งการแต่งตั้งผู้แทนเข้ามาทั้งสิ้น ๔๙ สมาคม และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีการประชุมผู้แทนสมาคมวิชาชีพดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ เพื่อดำเนินการคัดเลือกกันเองให้เหลือ ๔ คน ซึ่งมีผู้แทนสมาคมต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมคัดเลือกรวม ๔๖ สมาคม และมีการพิจารณาคัดเลือกกันเองเสร็จสิ้นแล้วในวันดังกล่าว

แต่ต่อมาปรากฏว่า สมาคมจำนวน ๑๑ สมาคม ที่ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม ได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์) คัดค้านการคัดสรรคณะกรรมการสรรหา กสช. ดังกล่าว โดยอ้างว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกล้วนเป็นเจ้าของสัมปทาน ผู้รับสัมปทาน และผู้ประกอบการในกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั้งสิ้น จึงไม่มีผู้แทนของสมาคมวิชาชีพที่แท้จริงเข้าไปเป็นกรรมการสรรหา กสช. เพราะปรากฏชัดเจนว่า มีสมาคมบางสมาคมถูกจัดตั้งขึ้นเป็นสมาคมเฉพาะกิจโดยเจ้าของสัมปทาน ผู้รับสัมปทาน และผู้ประกอบการ โดยไม่มีเจตนาหรือแผนการที่จะดำเนินกิจกรรมเพื่อวิชาชีพแต่อย่างใด จึงทำให้การคัดเลือกดังกล่าวไม่โปร่งใสและมีเงื่อนไข และขอให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความคำว่า “สมาคมวิชาชีพ” ตามมาตรา ๙^๔ (๓) ให้ชัดเจนโดยเร่งด่วน

สำหรับคำว่า “สมาคมวิชาชีพ” ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ฯ นอกจากปรากฏอยู่ในมาตรา ๙ (๓) แล้ว ถ้อยคำนี้ยังปรากฏอยู่ในมาตรา ๔๙^๕ (๓) อีกด้วย โดย

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕ มาตรา ๔๙ ในการแต่งตั้งกรรมการ ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเจ็ดคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็นกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ และผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

ในมาตรา ๔๙ นั้น เป็นกรณีของการกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาเพื่อทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการใน “คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ” หรือ กทช. ในทำนองเดียวกับ กสช. ข้างต้น แต่ในมาตรา ๔๙ (๓) นี้ เป็นสมาคมวิชาชีพด้านโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออิเล็กทรอนิกส์

ในปัญหาว่า “สมาคมวิชาชีพ” ตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ จะมีความหมายอย่างไร นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ในเบื้องต้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะของ “สมาคม” และลักษณะของ “วิชาชีพ” เสียก่อน ดังนี้

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๘^๖ บัญญัติไว้ว่า การก่อตั้งสมาคมเพื่อกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกัน และมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันจะต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียน ส่วนการจดทะเบียนสมาคม มาตรา ๘๑^๗ บัญญัติให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ร่วมกันยื่นคำขอต่อนายทะเบียน และสมาคมที่จดทะเบียนแล้วก็จะป็นนิติบุคคลตามนัยแห่งมาตรา ๘๓^๘ จึงเห็นได้ว่า สมาคมเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยสมาชิก เพื่อกระทำการใด ๆ ร่วมกันและมีลักษณะต่อเนื่องกันไป สมาคมจึงมีลักษณะเป็นองค์กรสมาชิกที่สมาชิกมีเจตนาร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของสมาคมนั้น ๆ

๒. ในส่วนของ “วิชาชีพ” นั้น ในปัจจุบันมีวิชาชีพหลายสาขาที่มีกฎหมายรับรอง

(๒) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชาโทรคมนาคมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาดังกล่าว สถาบันละหนึ่งคน คัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

(๓) ผู้แทนสมาคมวิชาชีพด้านโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นนิติบุคคล สมาคมละหนึ่งคน คัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านโทรคมนาคมหรือใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ องค์กรละหนึ่งคนคัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการสรรหาและคัดเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่ง เป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

ให้สำนักงาน กทช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการ

^๖ มาตรา ๗๘ การก่อตั้งสมาคมเพื่อกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกันและมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน ต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

^๗ มาตรา ๘๑ การขอจดทะเบียนสมาคมนั้น ให้ผู้จะเป็นสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ร่วมกันยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมจะตั้งขึ้นพร้อมกับแนบข้อบังคับของสมาคม รายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้จะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบคน และรายชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของผู้จะเป็นกรรมการของสมาคมมากับคำขอด้วย

^๘ มาตรา ๘๓ สมาคมที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล

ไว้ เช่น วิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ วิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ วิชาชีพทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ วิชาชีพวิศวกรรมตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้น วิชาชีพเหล่านี้จะมีลักษณะร่วมกันที่สำคัญหลายประการ กล่าวคือ เป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่สังคมที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากวิชาชีพหรืออาชีพอื่น และเป็นการให้บริการที่ใช้วิชาการ ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และได้รับการศึกษาอบรมในด้านนั้นที่มากพอ ซึ่งโดยทั่วไปจะไม่ต่ำกว่าระดับปริญญา และในกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทั้งหลายนั้นจะกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพขึ้นเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม การศึกษาและการประกอบวิชาชีพ ควบคุมมรรยาท จรรยาบรรณ หรือจริยธรรมของผู้ประกอบ วิชาชีพ และผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพ รวมทั้งให้มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพโดย กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องได้รับใบอนุญาตด้วย

ในกรณีของวิชาชีพที่ยังไม่มีกฎหมายรับรองไว้โดยเฉพาะ เช่น วิชาชีพด้าน โทรมนาคคม คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการกล่าวถึงไว้ใน พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ เป็นต้น โดยหลักแล้วก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกับ วิชาชีพที่มีกฎหมายรับรอง กล่าวคือ มีการใช้ความรู้ทางวิชาการในการประกอบอาชีพระดับที่ เรียกว่าเป็นวิชาชีพ เพียงแต่วิชาชีพเหล่านี้ยังไม่มีกฎหมายรับรองไว้โดยเฉพาะให้มีการควบคุม การประกอบวิชาชีพเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้อาจรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรใน ลักษณะทำนองเดียวกับองค์กรวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพดังกล่าวข้างต้นขึ้น เพื่อ ประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณแห่ง วิชาชีพขึ้นก็ได้ ดังเช่นการรวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพในกรณีตามข้อหาข้อนี้ เป็นต้น แต่องค์กร ในลักษณะเช่นนี้จะยังไม่มีอำนาจในการควบคุมการประกอบวิชาชีพเนื่องจากยังไม่มีกฎหมายให้ อำนาจไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว “สมาคมวิชาชีพ” จึงต้องเป็นสมาคมที่มีวัตถุประสงค์หลัก เกี่ยวข้องกับวิชาชีพในกิจการด้านใดด้านหนึ่ง เช่น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการ ประกอบวิชาชีพ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ หรือผดุงเกียรติของผู้ ประกอบวิชาชีพเป็นสำคัญ และเมื่อมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านใดแล้วก็ต้องมี สมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในด้านนั้นอยู่ด้วย

ในปัญหาเกี่ยวกับสมาคมวิชาชีพตามมาตรา ๙^๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์กร จัดสรรคลื่นความถี่ฯ นั้น โดยที่มาตรา ๙ (๓) ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ว่าสมาคมวิชาชีพในกรณีนี้ ต้องเป็นสมาคมวิชาชีพในด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ประกอบกับในมาตรา ๓^{๑๐}

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันก็ได้ให้ความหมายของ “กิจการกระจายเสียง” และ “กิจการโทรทัศน์” ไว้แล้ว โดย “กิจการกระจายเสียง” หมายความว่า กิจการซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน และ “กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมการให้บริการนั้น ๆ ได้ ในลักษณะเดียวกับกิจการกระจายเสียงดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น คำว่า “สมาคมวิชาชีพ” ตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ จึงหมายถึงสมาคมที่มีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวข้องกับวิชาชีพในด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นสำคัญ และมีสมาชิกของสมาคมซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

สำหรับในปัญหาว่าสมาคมผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์ สมาคมผู้ประกอบการสื่อโฆษณาวิทยุ สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศน์ และสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง รักษาดินแดน เป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา ๙^{๑๑} (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อบังคับของแต่ละสมาคมตามเอกสารหลักฐานที่สำนักงานกฤษฎีกาได้รับมาประกอบการพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. สมาคมผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์ เป็นสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ดำเนินการจัดอบรม สัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิทยุโทรทัศน์ให้แก่ผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์และบุคลากรผู้ประกอบการวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โดยมีสมาชิกสามัญเป็นผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์ หรือผู้เป็นเจ้าของคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิทยุโทรทัศน์ สมาคมนี้จึงเป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับวิชาชีพในด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และมีสมาชิกเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านวิทยุโทรทัศน์ด้วย

๒. สมาคมผู้ประกอบการสื่อโฆษณาวิทยุ เป็นสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับ

รายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการกระจายเสียงตามกฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะกรรมการร่วมกำหนดให้เป็นกิจการกระจายเสียง

“กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมการให้บริการนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการโทรทัศน์ตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะกรรมการร่วมกำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

สื่อโฆษณาทางวิทยุ โดยมีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับสื่อโฆษณาวิทยุ สมาคมนี้นี้จึงไม่เป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากไม่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และไม่มีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านนั้นด้วย

๓. สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศน์ เป็นสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์และเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจด้านโทรทัศน์ และศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการประกอบธุรกิจโทรทัศน์ โดยมีสมาชิกสามัญเป็นผู้ประกอบธุรกิจโทรทัศน์ สมาคมนี้นี้จึงไม่เป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากไม่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และไม่มีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านนั้นด้วย

๔. สมาคมผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงรักษาดินแดน เป็นสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ความคิดเห็น และเผยแพร่ข่าวสารในทุก ๆ สาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียง ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการประกอบการวิทยุกระจายเสียง ปลุกจิตสำนึกและทัศนคติเพื่อผดุงไว้ซึ่งจริยธรรมของวิชาชีพ และส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง โดยมีสมาชิกสามัญเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงรักษาดินแดน หรือบุคคลที่สนใจในการจัดรายการวิทยุ สมาคมนี้นี้จึงเป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียง และมีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง

เมื่อได้พิจารณาหลักเกณฑ์ไว้แล้วว่าสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีลักษณะอย่างไร รวมทั้งได้วินิจฉัยด้วยว่าสมาคมทั้ง ๔ สมาคมดังกล่าวข้างต้นนั้น สมาคมใดเป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์หรือไม่ ด้วยเหตุผลอย่างใด การที่จะพิจารณาว่าสมาคมอื่น ๆ นอกจากนั้นเป็นสมาคมวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์หรือไม่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในเรื่องนี้ สมควรจะพิจารณาวินิจฉัยได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเป็นรายสมาคม ประกอบกับกรณีของสมาคมอื่นอีก ๔๒ สมาคม ยังไม่เกิดข้อโต้แย้งทางกฎหมายดังเช่น ๔ สมาคมที่ได้วินิจฉัยไปแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) จึงเห็นว่ายังไม่สมควรจะวินิจฉัยสำหรับกรณีของสมาคมอื่นอีก ๔๒ สมาคมดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๓